

hikâye

mahalleye gelen yabancı

NAHİT ERUZ

(MAHALLE BASKISI ÜZERİNE !..)

Akşam üstü mahalleye bir haber yayıldı: “Orospu Naciye Kaptan’ın evine taşınmış!” Kişiden kişiye ulaştı, evden eve dolaştı bu haber. Duyan çarpılmış gibi duraksıyor; “Ne dedin, ne dedin?” diye şaşkın soruyordu.

Gözlerini belerterek yineliyordu öbürü:

“Orospu Naciye Kaptan’ın evine taşınmış!”

“Yaa!”

Herkes bir “yaa” çekip şaşkınlığını, daha çok ta kızgınlığını belirtiyor, sonra da duyduğu bu haberi başkasına ulaştırıyordu. Önemli bir haberdir bu. Tüm mahalleliyi sarsan bir haber.

Duyanlar, önce ne diyeceğini ne yapacağını şaşırıp garip sesler çıkarıyor, homurdanıyor, sonra da bu kızgınlığı, bu şaşkınlığı başkalarında da görmek ister gibi aceleyle aktarıyordu:

“Kaptan’ın yediği boku duydun mu?”

“Yoo...”

“Orospu Naciye’yi getirmiş evine.”

“Vay anasını...Bizim Kaptan ha?”

Demek kentin ünlü “Orospu Naciye”si Konakönü mahallesine taşınmıştı. Olacak şey değildi bu. Bu mahalle kuruldu kurulalı böyle bir olay olmamıştı. Değil orospunun bu mahalledeki evlerden birisinde oturması, kenarından bile geçmemişti. Ne “Çobanın kızı”, ne “Esme” ne de “Konyalı Raziye”si. Bunlara, belki bu mahallenin gençleri de gitmişlerdi. Ergenlik çağının ilk heyecanlarını belki Çobanın Kızı’nda, belki Konyalı Raziye’de bırakmışlardı. Ama Konakönü mahallesinin çok uzağındaki yerlerdeydi bu.

Mahallenin kadınlarında, kızlarında bir tedirginlik başlamıştı. Analar, babalar kötü kötü düşünüyordu. Hiç birisinin akli almıyordu, Kaptan bunu nasıl yapardı? Haydi o yaptı diyelim, Habibe Abla oğlunun bu delice davranışına nasıl izin verirdi?

Gençler garip bir duyguya kapılmışlardı. Anaları, babaları gibi kızmak mı, kız kardeşleri gibi çekinmek mi gerekecekti? içlerinde o güne dek duymadıkları bir kıpırtı başlamıştı. Kımıl kımıl bir duygu. Bu duygu istek miydi, heyecan mı, korku mu, yoksa tikslenme miydi? Belki de hepsiyle oluşan bir şeydi. İnsanın yüreğinde, kanında dolaşan canlı bir şey. O güne dek kadına hiç gitmemiş delikanlılar, sanki Orospu Naciye ile aynı odaya kapatılmışlar gibi yürek güpürtüsü içindeydiler.

Orospu Naciye’nin taşındığı yer, kerpiçten yapılmış, tek katlı bir evdi. Bir odası, bir sofası ve bir de ahır vardı. Bunların önünde küçücük bir avlu, ve hepsini kapatan insan boyunda yüksek kerpiç duvarlar. Mahallenin öteki evlerinde olduğu gibi bu evin damı da dümdüzdü. Damlar birbirine bitişik. Sokağın başındaki evin damına çıkınca, koşa koşa öbür baştaki evin damına kadar gelinirdi. İşin garip yanı, Naciye’nin taşındığı bir oda bir sofadan ibareteydi

Kaptan'la anasının oturmasıydı.

“Delirmiş bu karı” diyordu herkes “hem de bunca yaştan sonra.”

O günün akşamı bütün evlerde konuşulan konu aynıydı: Orospu Naciye'nin mahalleye taşınması. Mahallenin dört sokağındaki bütün evlerde buluşuluyordu, ama en çok, en kızgın biçimde Sarıgül sokağındaki evlerde. Kaptan'ın evinin bulunduğu, ondan da öte Orospu Naciye'nin geldiği evin bulunduğu sokak burası.

Gene o günün akşamı bütün evlerde Orospu Naciye'nin günah ve sevapları döküldü ortaya. Kentin tanınmış orospusu Naciye her Ramazan'da Ulu Cami'de mevlüt okutur ve yoksullara yardım eder. Kentte onun yardımını görmeyen yoksul pek azdır. Çarşı pazarda, sokaklarda başı açık göremezsiniz Naciye'yi. Yolda rastladığı erkeklerden sakınır kendini. Yolda hiç bir erkeğin önünden geçmez. Utangaç bir görünüşü vardır. Onu dört duvar arasında görmeyen kişi orospuluğu yakıştıramaz ona. Öbür yanı olmasa, bütün günahlarını Tanrı'nın affedebileceği bile kentte kaç kere söylenmiştir. Bir tövbeyle bile tüm günahlarından kurtulabileceği kaç kez söylenmiştir. Ama o, hem her yıl mevlüt okutmuş, yoksullara yardım etmiş, hem de öbür işine devam etmiştir. Naciye'ye sorarsanız o iş başkadır, öbürübaşka.

Naciye'nin Konakönü mahallesinde yeni taşındığı ev sahibi Habibe Aba yoksul bir kişi. Oğlu Kaptan üç yaşındayken ölmüş kocası. İki ineği ve de komşuları olmasa zor büyütürmüş Kaptan'ı. “Kaptan” takma adı oğlunun. Kaptan şimdi otuzunda var, anası ise altmışın üstünde. Güçlü kuvvetlidir, bileğini büken pek çıkmamıştır Kaptan'ın. Onun güçlü kuvvetli oluşunu biraz deliliğine bağlayanlar bile çıkmıştır. Evlenememiştir bir türlü. Bisiklet, motosikler

onarır, evlerin elektrik düzeninde bozukluk varsa onları giderir. Yeri yurdu yoktur, gezicidir. Ekmek parası bunlardan çıkar. Mahallelinin kızgınlık arasında şaşığı ikinci şey de bu; Habibe Aba'nın ömrü yoksulluk içinde geçmiş, bu güne dek komşular iyi kötü yardım edip kötü yola düşürmemişler onu. Oğlu büyümüş, eli iş tutar olmuş. Belki bir gün gelir oğlu Kaptan'a bir kız veren bile çıkar. Bütün bunlardan sonra, ömrünün şu son günlerinde sen tut getir orospuyu eve.

Orospu Naciye ile Kaptan'lar ne yaptılar bilinmez ama sabaha kadar uyku tutmadı mahalleliyi. Durup durup onların sözünü ettiler.

“Delirdi bu karı be!”

“Keranaya mı çevirecekler ulan mahalleyi?”

“Ya Kaptan sapıttı, ya anası!”

“Aç kaldılarsa söylesinler karınlarını doyuralım, pezevenklik yapmanın gereği yok!”

Gün, Kılıçaslan tepesinin üstünde ağarırken Sarıgül sokağında alışılmamış bir sessizlik vardı. Hiç bir kadın kapısının önünü süpürmek için çıkmamıştı sokağa. Oysa, günün ilk ışıklarıyla birlikte inekler, mandalar sürüye katılınca kapıların önü süpürülürdü. Hayvanlar sığır sürüsüne sabahın alacasında katılınca kapıların ardına demirler vurulmuştu. Kapıların önleri ne sulanmış, ne de temizlenmişti. Sanki hepsi söz birliği etmişti o gün. Sanki Naciye'ye de, Kaptan'a da, anasına da kafa tutmaydı bu yaptıkları.

Öğleye doğru yeni bir haber çıktı:

“Naciye’yi Kaptan kendisi için getirmiş evine. Orospuluğu bırakmış Naciye. Bundan önce yaptıklarına tövbe etmiş, yalnız Kaptan’ın olacaktı. Belki de imam nikahıyla evleneceklermiş.”

Bu haber, akşamki tedirginliğin çoğunu giderdi. Kadınlar, kızlar öfkelerini yitirirken, ergen yaştaki erkeklerde de bir şeyler kayboldu. İçlerinde bir ışık söner gibi, kanlarına yayılan sıcaklık yavaş yavaş kaybolur gibi oluyordu. İçlerinde, daha bir gün öncesi başlayan kımıldı durmuştu. Yok olan bu şey umut muydu? Yoksa tüm mahalledeki tedirginliğin yok olmasıyla birlikte gelen rahatlama mıydı?

Ama öğrenildi ki bu ikinci haber doğru değildir. Orospu Naciye’yi Kaptan kendisi için getirmemiş. Kiracı gelmiş Naciye. Çokça para verecektmiş. Hem de Kaptan, Habibe Aba ve de Orospu Naciye birlikte oturacaklarmış. O bir oda, bir sofalık evde.

Bu haber havayı yeniden bulandırdı. Herkes gene söylenmeye başladı:

“Acından mı geberiyormuş koca karı?”

“Herkesin çoluğu çocuğu var!”

“Bu mahalleye orospu getirmenin ne demek olduğunu göstermek gerek!”

Kızgınlık artıyordu. İnsanların bu kızgınlığına karşın bir yaz günü daha tatlı bir serinlikle bitiyordu. Akşam üstleri kapı önlerine oturup yarenlik eden kadınların hiç birisi görünürlerde yoktu. Çocuklar bırakılmamıştı sokağa. Hiç bir yaz akşamı bu kadar ıssız, bir felaket öncesinin durgunluğu kadar sessiz olmamıştı.

Orospu Naciye’nin Kaptan’ın evine taşındığı haberi bütün

kente yayılmış olacak ki, akşam karanlığı bastıktan sonra Sarıgül sokağından geçenler arttı. Sokak lambaları yanmıyor ama hafif bir ay ışığı aydınlatıyor ortalığı. Gelip gidenler koyu birer gölge gibi. Kimi, sokağın bir başından öbür başına durmadan gidiyor, kimi, Kaptan'ın kapısına gelince duraklıyor, biraz sonra da kim tarafından açıldığı belli olmayan kapıdan süzülüyor. Ardından da sessizce kapanıyor kapı. Avluya bakan pencerede belli belirsiz bir ışık var. Sarıgül sokağı değişik bir gece geçiriyor. Karanlıkta saklambaç oynayan çocukların hiç birisi görünürlerde yok. Akşam üstünün insanı ürküten sessizliği gece de sürüyor. Bu yaz gecesinde bütün evlerin pencereleri kapatılıp perdeler çekilmiş. Açık kapı bırakılmamış. Radyolardan, televizyonlardan şarkı, türkü sesleri gelmiyor. O güne dek Sarıgül sokağından geçmemiş bir takım adamlar gelip gitmekte.

Kaptan'ların sokak kapısı sessizce açılıp kapanmakta, sanki bir büyücü eliyle açılan bu kapıda erkek gölgeleri görünmekte. Ve hepsinden öte, tüm mahallelinin havsalasının almadığı bir olay bu mahallenin evlerinin bir odasında olmaktadır. Naciye için, işin garip yanı yok oysa. Binlerce geceden beri süregelen olaylardan biri de kendin diğer sokaklarında değil de, Sarıgül sokağında geçmektedir. Bu işin Sarıgül sokağında yapılmasıyla, Bağ sokağında yapılması arasında ayırım yok onun için.

Naciye için değişen pek bir şey yoksa da, Konakönü mahallesi, hele hele Sarıgül sokağında oturanlara değişik gelen bir gece bu. Analar babalar düşünüyor, genç kızlar, delikanlılar düşünüyor. Ara sıra yükselen sesler dört duvar arasında eriyip gidiyor. Kızgınlığı daha da ötelere göndermiyor duvarlar.

Gecenin bir yarısında Orospu Naciye'nin yattığı odanın lambası söndü. Sokak kapısına kol demiri vuruldu.

Sokaktan geçen yabancılar azaldı. Sokak başlarında yanan elektrik lambalarından başka ışık kalmadı.

Naciye bütün yorgunluğunu gecenin karanlığında bırakıp derin bir uykuya dalarken, öteki evlerdeki insanlar yataklarında tedirgin kıvranıp duruyordu. Kimi sıkıntılı düşler görmüş, bağıra çağıra fırlamıştı yatağından. Karılarının, kızlarının da baştan çıktığını, Orospu Naciye gibi çalıştıklarını düşlerinde görenler bile vardı. Çoğunu uyku tutmamıştı bir türlü.

O sabah horozlar geç öttü gibi geldi Konakönü mahallesinde oturanlara. Gece uzadıkça uzadı ve korkular alabildiğine büyüdü sanki.

İkinci üzeri, Deli Şefika'nın bahçesinde bir toplantı vardı. Konakönü mahallesinin ortaokul çağındaki çocukları dut ağacının altına oturmuşlar, konuşan adamı dinliyorlardı. İri yarı, bıyıklı adam konuştuğunda sinirleniyordu. Çocuklar heyecanlı, çocuklar kımıl kımıl, ağızları açık çoğunun. Konuşan adamın kızgınlığı, gürültüsü bir yana, çocukların hiç birisinde ses yoktu.

Sonunda iri yarı adam eliyle iki kişiyi gösterdi:

“Siz” dedi, “Şükrü efendilerin damına çıkacaksınız!”

İki çocuk, “peki” der gibi başlarını salladılar.

“Sen Abdullah abilerin damına!”

“Siz ikiniz helvacıların damına!”

“Siz de iğneci Bekir'in damına!”

Bütün çocuklara bir yer bulmuştu adam. Kaptan'ın evinin çevresindeki her evin damına birer, ikişer çocuk düşüyordu.

Çocuklar akşam yemeğini hızlı hızlı yediler. Gene gündüzkü gibi heyecanlıydılar. Yemelerinde, içmelerinde, tüm davranışlarında bir telaş vardı. Analar, babalar da sormadılar çocuklarına bu telaşınız nedir diye.

Yemeğini bitiren çocuk aceleyle sokağa fırlıyordu. Bir gece öncesi hovardalara bırakılan sokakta bu kez çocuklar gidip geliyordu. Ellerinde küçük tahta sandıklar, küçük torbalarla. Deli Şefika'nın bahçesinden, bahçenin ötesindeki küçük dereden toplanan taşlar kucakta damlara taşınıyor. Bahçede, sokakta, damlarda koyu gölgeler. Çocukların gölgeleri. Koşuşmalar, fısıltı ile konuşmalar. Böylesine sıkı, böylesine istekli çalışmamışlardı belki de Konakönü mahallesinin çocukları.

Bir süre sonra gidip gelmeler durdu. Gecenin içinde oynayan çocuk karaltıları kayboldu.

Sarıgül sokağındaki evlerin pencereleri bir önceki akşam olduğu gibi gene sıkı sıkıya kapalı. Sokağın iki başındaki elektrik lambalarından yayılan ışık Kaptan'ın evine kadar ulaşmıyor bile. Damlara yüzükoyun yatmış çocuklar ay ışığında belli belirsiz. Naciye'nin odasının penceresinde perdeler çekili gene. Perdelerde yalnızca ölü bir ışık.

Çarşı yanından sokağa iki yabancı erkek girmeseydi çocuklar gene de kımıldamadan bekleyeceklerdi. Ama iki erkeğin gelişi bütün damlardaki çocukları harekete geçirdi. Dirseklerinin üstünde doğrulup gelenlere baktılar, sonra gene uzanıp beklemeye başladılar.

İki yabancı erkek Kaptan'ın evinin önüne gelince durdular. Biri tahta kapıya hafif hafif bir kaç kez vurdu. Biraz beklemeden sonra kapı yavaşça açıldı ve adamlar avluya girdiler. Kapı gene açıldığı gibi bu kez adamların da üstüne kapandı.

Deli Şefika'nın bahçesindeki toplantıda konuşan iri yarı, bıyıklı adam çocuklara:

“İçeri giren oldu mu, beş on dakika sonra başlayacaksınız” demişti.

Adamların, Kaptan'ın evine girmesinden sonra geçen zaman çok uzun geldi çocuklara. Yüreklerinin vuruşu hızlandı. Sandılar ki yüreklerinin güpürtüsü taa Orospu Naciye'nin odasından duyulacak.

Bir ara ince bir ıslık sesi duyuldu. Islık sesiyle birlikte de bir patırtıdır çöktü ortalığa. Kaptan'ın evine gökten taş yağıyordu sanki. Orospu Naciye'nin kaldığı odanın penceresine, sokak kapısına, ahırın kapısına öylesine bir taş yağıyordu ki, taş değen yerlerden çıkan sesler gecenin karanlığında daha da çoğalıyor, büyüyor, bütün Konakönü mahallesini sarıyordu. Pencerelerdeki camlar, daha ilk taşlarla olduğu gibi inmişti yere.

Kaptan'ın evinde bir panik oldu. Bir çığlık yükseldi. Lambalar söndü. Bir kaç kişinin odadan fırlayıp ahıra koştuğu görüldü. Bu koşuşmalar, bu çığlıklarla birlikte avluya, kapılara, pencerelere yağmur gibi taş iniyordu.

Sarıgül sokağındaki öbür evlerden bu gürültüler hiç duyulmuyordu sanki. Bu kadar şangırtıya bu kadar patırtıya karşın bir tek pencere, bir tek kapı açılmadı. Kaptan'ın evinden gelen çığlık, gecenin karanlığında kaybolup gitti. Sanki bu umursamazlık, bu susuş, Kaptan'ın evinde kopan

gürültüyü daha büyötmek, göklere çıkarmak içindi, kızgın yürekleri soğötmek içindi.

Taş sağnağı altından Habibe Aba'nın sesi geliyordu. Bağırıyordu avazı çıktığı kadar Kaptan'ın anası:

“Gavurun sıpaları! Gavurun uşakları!”

Ses kuyudan gelir gibiydi. İnleme mi, çığlık mı, yoksa yakarış mıydı?

“Gidin de ananızı, bacınızı taşılayın gavurun sıpaları!”

Habibe Aba bağırdıkça, sesin geldiğı yere habire taş yağıyordu. Mahallelinin gömüldüğü sessizlik içinde, taşların değıdiği yerden çıkardığı gürültüyle Habibe Aba'nın sesi birbirine karışıyordu.

Bir ara sokak kapısı açıldı. Başlarını elleriyle ellerindeki ceketleriyle korumaya çalışan iki adam fırladı dışarı. Olanca hızlarıyla koşuyorlardı. İki büküm. Adamlar, Sarıgül sokağından çıkıncaya kadar kurtulamadılar taşlardan.

Adamların ardından başka çıkan olmadı. Uzaklardan bir iki bekçi düdüğünün sesi duyuldu. Habibe Aba'nın bağırması durdu, sonra da taş atmalar. Damlara uzanan çocuklar doğruldular. Savaş kazanan insanların gururu, şaşkınlığı ve şımarıklığı gelip yerleşmişti küçücük yüreklerle. Bekçinin düdük sesi yaklaşırken de damlardaki çocukların hepsi dağılıverdiler.

Sabahın ilk saatlerinde Habibe Aba, Sarıgül sokağını, Konakönü mahallesinin öteki sokaklarını kapı kapı dolaştı. Geceki taşlamadan sızlandı. Camların kırıldığını, kapı

çerçeve kalmadığını yana yakıla anlatmaya çalıştı. Yerine göre kızgın söylendi, yerine göre yalvarıp yakardı, ağladı bile. Ama aldırmadı kimse. Sanki haberleri yokmuş gibi davrandılar. Kimi dinledi, alay dolu bir kaç sözcük döküldü ağızlarından: Vah, vah! Kimi de dinlemeden suratına kapıyı vurarak kapadı. Buyur eden olmadı Habibe Aba'yı evine. "Orospu Naciye'den aldığın parayla yaptırırsın kırık döküğünü" diyenler oldu. Bir tek Tanrı kulu bile gülmedi yüzüne. Kaptan'ın anası mahallelide ilk kez böyle bir davranış görüyordu. Kendi yaşlıları, kendinden küçükler, büyükler hep aynıydı. Sabahın ilk saatlerinden beri kapı kapı dolaşır derdini anlatmaya çalışan, ama yüzüne kapanan her kapıda umudunun bir parçasını bırakan Habibe Aba deliye dönmüştü.

Bitkin bir halde evine geldi Habibe Aba. Yüzü sapsarı, yaşlı yüreği ha durdu, ha duracak. Başındaki yemeniyi hızla çözüp attı. Dipleri ağarmış kınalı saçlarını yolmak ister gibi hırsıyla avuçladı. Daracık avlunun içinde şaşkın dolaştı durdu. Söyleniyordu habire kendi kendine.

Sonra gelip ahır kapısı önüne çöktü. Başını, kupkuru damarlı ellerinin arasına alıp kımıldamadan durdu bir süre.

Sonra bakışlarını pencereden yana çevirdi. Kırık camların ötesinde, Orospu Naciye'nin korku dolu bakışlarını, sararmış yüzünü gördü.

"Nerde bizim deli?" diye kızgın sordu Habibe Aba. Naciye'den oğlu Kaptan'ı soruyordu.

Habibe Aba'ya ürkek baktı Naciye. Dudakları titredi. Soluk yüzüne uygun hafif bir sesle:

"Senin ardından çıktı" dedi, "birşey söylemeden, kaçır gibi gitti."

Bir süre konuşmadan bakiştılar Kaptan'ın anasıyla Naciye. Sonra Habibe Aba oturduğu yerden kalktı ağır ağır. Avlunun ortasında duran yemenisini alıp tozunu ırdtı. Yarısı ak, yarısı kınalı saçlarını yemeniyle örttü. Avludaki, odadaki cam kırıklarını, taşları, tahta parçalarını toplayıp bir kseye yığdı.

Sonraki iki gece Kaptan'ların sokak kapısı hiç bir yabancı erkeğe açılmadı. Gece yarıları sokak kapısı boş yere alındı durdu. Kaptan'ı da gündüz gözüyle gören olmadı mahallede.

nc gün akşam üstü mahalleye yeni bir haber yayıldı: "Orospu Naciye Kaptan'ın evinden gitmiş!" diye.

Tek atlı bir araba gelip yüklemiř Naciye'nin teberisini.

Gene kişiden kişiye ulaştı, evden eve dolaştı bu haber. Duyan, yüreğine oturan bu sevinci biraz daha beslemek için bir kere daha soruyordu:

"Ne olmuş, ne olmuş?"

Öbürü daha bir sevinçle pekiřtiriyordu:

"Orospu Naciye defolup gitmiř!"